

Nr 27

Kulturutskottets betänkande i anledning av motion om pension m. m. åt föreståndaren för Tessininstitutet Gunnar W. Lundberg.

I motionen 1971:805 av herr Holmberg m. fl. (m, c, fp) har hemställts att riksdagen måtte dels höja den 1969 beslutade pensionen åt föreståndaren för Tessininstitutet Gunnar W. Lundberg till av institutets styrelse föreslaget eller annat skäligt belopp samt utforma pensionen så att den även innefattar familjepension, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t beaktar vad i motionen anförts rörande möjligheterna för Lundberg att mot skäligt arvode till och med utgången av år 1973 handhåva vården av Tessininstitutets samlingar och bibliotek.

Tessininstitutet i Paris har grundats och intill utgången av juni månad i år föreståtts av fil. lic. Gunnar W. Lundberg. Frågan om ekonomiska förmåner åt denne efter hans avgång från föreståndarskapet har vid två tillfällen behandlats av riksdagen. Sålunda föreslogs i propositionen 1969:79 att Lundberg i särskild ordning skulle beviljas en pension bestämd med beaktande av hans samlade insats som kulturråd vid svenska ambassaden i Paris och som föreståndare för Tessininstitutet. Detta godkändes av riksdagen och det förutsattes därvid att pensionen skulle utgå med 1 400 kr. i månaden.

Genom beslut den 12 februari 1971 har Kungl. Maj:t numera tillerkänt Lundberg egenpension från inkomstiteln Pensionsmedel m. m. från och med den 1 juli 1971 och därvid föreskrivit att pensionens bruttobelopp enligt 1970 års pensionslönenivå skall vara 1 400 kr. i månaden, vilket belopp vid nuvarande nivå motsvarar 1 710 kr. i månaden. Kungl. Maj:t har därjämte förklarat att Kungl. Maj:t — därest Lundberg vid sitt fränfälle efterlämnar anhöriga, som skulle ha blivit berättigade till familjepension om han underkastats statens allmänna tjänstepensionsreglemente — efter särskild ansökan vill pröva frågan om familjepension åt dem.

Med anledning av ett uttalande från riksdagens sida (statsutskottets utlåtande 1970:50 och riksdagens skrivelse 1970:220) har Kungl. Maj:t den 4 december 1970 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att anskaffa en bostadslägenhet i Paris, vilken får disponeras av Tessininstitutet för att från och med den 1 juli 1971 upplåtas som bostad åt Lundberg för hans återstående livstid. För detta ändamål har Kungl. Maj:t anvisat högst 350 000 kr.

Av nyssnämnda proposition 1969:79 framgår att Lundberg på grund av sitt föreståndarskap för Tessininstitutet är berättigad till pension med omkring 250 kr. i månaden enligt en pensionsförsäkring som tecknats för honom.

I årets statsverksproposition (bil. 5, s. 51 f. och bil. 10, s. 411 f.) anmälades bl. a. frågan om dispositionen av svenska kulturhuset i Paris, det s. k. Hôtel de Marle, samt om Svenska institutets och Tessininstitutets verksamhet där. Sedan riksdagen meddelat sina beslut i anledning av de förslag härvidlag som framlagts av Kungl. Maj:t har Kungl. Maj:t numera i beslut den 27 maj 1971 fastställt stadgar för Tessininstitutet. I dessa föreskrives bl. a. att institutets samlingar skall finnas tillgängliga i svenska kulturhuset i Paris eller, i vad avser delar av institutets boksamlingar, vid bibliotek i Paris.

Utskottet har inhämtat

att Tessinsällskapet svarat för den avgift som erlagts för nämnda pension om 250 kr. i månaden,

att Lundberg från och med den 1 juli 1971 lämnat sitt uppdrag som föreståndare för Tessininstitutet,

att han i september 1971 lämnat den bostad i svenska kulturhuset som han dessförinnan disponerat och flyttat in i en av byggnadsstyrelsen anskaffad lägenhet i Paris,

att kostnaderna för anskaffande av nämnda lägenhet uppgått till i runt tal det belopp som Kungl. Maj:t ställt till förfogande för ändamålet, nämligen 350 000 kr., och att hyresvärdet av en likvärdig bostad i Paris uppskattats till 15 à 18 000 kr. om året,

samt att kostnaderna för Lundbergs flyttning bestritts — i varje fall tills vidare — av Tessininstitutet.

Utskottet

Som framgått av det föregående har förre föreståndaren för Tessininstitutet i Paris Gunnar W. Lundberg i särskild ordning tillerkänts en pension av statsmedel som f. n. uppgår till 1 710 kr. i månaden. Pensionsbeloppet har bestämts efter riksdagens hörande och med beaktande av Lundbergs verksamhet dels som föreståndare för Tessininstitutet i Paris, dels som lokalanställd kulturattaché, senare kulturråd vid svenska beskickningen i Paris. Med beaktande av ett uttalande från riksdagens sida har Kungl. Maj:t vidare ställt en bostad i Paris till Lundbergs förfogande för hans livstid. Kostnaderna för anskaffande för statsverkets räkning av denna bostad har uppgått till omkring 350 000 kr.

Utskottet konstaterar att riksdagen år 1969 godkände Kungl. Maj:ts förslag om en pension av viss storlek till Lundberg och att riksdagen därefter år 1970 uttalade sig för att Lundberg skulle tillerkännas ytterligare en förmån, nämligen bostaden. Utskottet finner inte vad som anförts i motionen utgöra skäl för riksdagen att uttala sig för den föreslagna höjningen av Lundbergs pension. Utskottet avstyrker därför motionen i denna del.

Som framgått av det föregående har Kungl. Maj:t vid beviljandet av pension åt Lundberg också gjort ett uttalande om en framtida prövning av frågan om familjepension. Enligt vad utskottet inhämtat bör Kungl. Maj:ts beslut i denna del förstås så att Lundbergs nuvarande hustru,

därest hon överlever sin man, med säkerhet kan påräkna att hon vid en framtida prövning blir tillerkänd familjepension. Utskottet förutsätter att så blir fallet och anser det därför inte påkallat att riksdagen enligt yrkandet i motionen fattar ett formligt beslut om att Lundbergs pension nu skall utformas så att den även innefattar familjepension.

Med hänsyn till den ståndpunkt som riksdagen och Kungl. Maj:t intagit till verksamheten vid Tessininstitutet och till att Lundberg numera lämnat sin befattning som föreståndare för institutet avstyrker utskottet motionsyrkandet om möjligheterna för Lundberg att under viss tid handha vården av institutets samlingar och bibliotek.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

1. att riksdagen avslår motionen 1971:805 i vad avser storleken av förre föreståndaren för Tessininstitutet Gunnar W. Lundbergs pension,
2. att riksdagen avslår motionen 1971:805 i vad avser yrkandet att riksdagen skall besluta en sådan utformning av Lundbergs pension att den även innefattar familjepension,
3. att riksdagen avslår motionen 1971:805 i vad avser möjlighet för Lundberg att för viss tid handha vården av Tessininstitutets samlingar och bibliotek.

Stockholm den 16 november 1971

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Björk i Göteborg (s), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), fru Sundström (s), herr Nilsson i Agnäs (m), fru Berglund (s), herrar Sundman (c), Zachrisson (s), fru Fränkel (fp), herr Leander (s), fru Mogård (m), herrar Green (s), Eriksson i Ulfsbyn (c) och fru Ryding (vpk).

Reservation

av herr Nilsson i Agnäs (m) och fru Mogård (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

"Utskottet konstaterar att Kungl. Maj:ts beslut om pension åt Lundberg är så formulerat att det i sak innebär att den tjänstetid som Lundberg tillgodoräknats motsvarar vad som normalt krävs för full pension. Däremot ligger pensionsbeloppet väsentligt under vad Lundberg skulle ha erhållit om han innehaft statlig tjänst som i fråga om göromålens art motsvarat den gärning han fullgjort som Tessininstitutets grundare och föreståndare samt som kulturråd vid svenska beskickningen i Paris. Utskottet anser det skäligt att Lundbergs sammanlagda pensionsförmåner blir av samma storlek som den pension han skulle ha fått, om han innehaft en dylik tjänst, och förordar därför att den av Kungl. Maj:t beslutade pensionen höjs från

1 400 till 2 400 kr. per månad. Utskottet har därvid tagit hänsyn dels till att Lundberg också uppbär en mindre pension på grund av en pensionsförsäkring, dels till att han, som under sin aktiva tid hade fri bostad, tillerkänts denna förmån också som pensionär. I brist på tillräckligt säkra hållpunkter för en värdering av bostadsförmånen har utskottet uppskattat den till ett värde motsvarande en normal boendekostnad för en person med den pensionsnivå som utskottet förordat för Lundberg. Utskottet anser att riksdagen i anledning av motionen 1971:805, såvitt nu är i fråga, bör bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om förbättrade pensionsförmåner åt Lundberg i enlighet med vad utskottet förordat."

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

- "1. att riksdagen i anledning av motionen 1971:805, såvitt nu är i fråga, bemyndigar Kungl. Maj:t att besluta om förbättrade pensionsförmåner åt före föreståndaren för Tessininstitutet i Paris Gunnar W. Lundberg i enlighet med vad utskottet förordat,"